

Notă de fundamentare
privind proiectul de Regulament privind cadrul organizat de tranzacționare a
contractelor bilaterale – document de discuție

Având în vedere:

- prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 123/2012: *Tranzacțiile cu energie electrică se desfășoară **pe piața concurențială în mod transparent, public, centralizat și nediscriminatoriu***;
- prevederile art. 28 lit. c) din aceeași lege privind obligațiile producătorului: *să **oferteze public și nediscriminatoriu pe piața concurențială întreaga energie electrică disponibilă***;
- prevederile art. 36 alin. (4) din lege privind obligațiile operatorului de transport și de sistem: *Tranzacțiile cu energie electrică și servicii tehnologice de sistem se realizează pe baza unor **proceduri transparente și nediscriminatorii, prin mecanisme concurențiale, conform reglementărilor autorității competente***;
- prevederile art. 45 alin. (3) din Legea nr. 123/2012, privind atribuțiile operatorului de distribuție: *Operatorul de distribuție poate participa la piața angro de energie electrică numai pentru tranzacții necesare acoperirii consumului propriu tehnologic aferent rețelelor electrice de distribuție și pentru locurile de consum proprii **pe baza unor proceduri transparente și nediscriminatorii, cu respectarea mecanismelor concurențiale aprobate de autoritatea competentă***;
- prevederile art. 3 pct. 19 din lege, privind definirea contractului de **procesare**: *contract prin care o cantitate de combustibil aparținând unui operator economic este procesată într-o capacitate energetică de producere aparținând unui producător, în schimbul unei cantități de energie electrică și cu plata unui tarif de procesare către producător; încheierea unui contract de procesare reprezintă o situație de excepție de la celelalte tipuri de contracte și se realizează în condiții **de transparență și nediscriminatorii, în baza reglementărilor ANRE***, precum și ale art. 10 alin. (7): *Pentru a comercializa energia electrică obținută în urma unui contract de procesare, operatorul economic parte a unui astfel de contract trebuie să dețină licența de furnizare prevăzută la alin. (2) lit. g)*;
- prevederile art. 9 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 160/2013 privind atribuțiile și competențele ANRE în domeniul energiei electrice: *stabilește, în condițiile legii, contractele-cadru de furnizare și cele de vânzare-cumpărare **de energie electrică și termică pe piața reglementată, contractele-cadru privind transportul, serviciul de sistem și distribuția energiei electrice***, rezultând că ANRE nu are atribuții de aprobare/avizare a contractelor de altă natură de pe piața de energie electrică

și în condițiile în care ANRE a primit solicitări repetate de a emite reglementările care să permită încheierea contractelor de procesare, s-a considerat necesară revizuirea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a contractelor bilaterale, aprobat cu Ordinul nr. 6/2011.

Principalele modificări se referă la:

1. Transparentizarea și introducerea caracterului public și nediscriminatoriu pentru modalitatea de tranzacționare numită PCCB-LD (fostul PCCB), prin publicarea identității participanților și a ofertelor fiecăruia și includerea permisiunii ca și alți participanți să introducă oferte de același sens cu cea a participantului inițiator (denumite contraoferte).

Ca urmare, s-a modificat și modalitatea de determinare a tranzacțiilor, și anume prin corelarea succesivă a ofertei de cumpărare cu prețul cel mai mare cu oferta de vânzare cu prețul cel mai mic, prețul de atribuire fiind cel al ofertei de cumpărare. Se face precizarea că același algoritm de corelare este propus și pentru piața intrazilnică, pentru etapele I, II și III, de licitație deschisă.

Transparența este asigurată prin publicarea identității tuturor participanților și ofertelor lor, precum și a rezultatelor licitației.

Totodată, au fost făcute precizări suplimentare privind gradul de libertate a participantului inițiator de a propune condiții contractuale specifice: acestea nu pot altera prețul sau cantitatea, care trebuie să fie bine definită prin oferta inițială, atât ca volum total, cât și orar, inclusiv prin precizarea unuia din cele 3 profile zilnice de livrare (bază, gol, vârf). Prin aceste precizări, s-a urmărit eliminarea situațiilor în care prețul de atribuire reprezintă doar o cotă din prețul real al tranzacției, cantitatea de ofertă este doar indicativă, cea reală fiind determinată de clauze contractuale foarte flexibile etc., situații datorită cărora tranzacțiile nu pot oferi participanților o imagine reală a tendințelor din piața de energie electrică.

S-a introdus restricția ca participarea producătorilor pe această piață să nu se facă decât ca și inițiatori de oferte, pentru a elimina suspiciunea că răspunzând unei oferte, încalcă obligația ofertării publice și nediscriminatorii a întregii energii disponibile.

2. Transparentizarea și introducerea caracterului public și nediscriminatoriu pentru modalitatea de tranzacționare numită PCCB-NC, prin publicarea identității participanților și a ofertelor fiecăruia (prin posibilitatea vizualizării, de către oricare utilizator înregistrat, a ecranelor de tranzacționare) și includerea permisiunii ca orice participant care a îndeplinit condițiile de înregistrare să poată introduce oferte în oricare sens, de vânzare sau de cumpărare.

Această modalitate de tranzacționare păstrează caracterul standardizat al contractelor de pe piața PCCB-NC în vigoare.

În același timp, prin introducerea posibilității ca ofertele introduse de participanți să fie în ambele sensuri, această modalitate de tranzacționare se apropie de cea propusă de participanți ca piața tip OTC, cu negociere dublă continuă, cu excepția listelor de eligibilitate, care ar fi restrâns tranzacționarea doar la participanții din fiecare listă.

Ca urmare a acestei similitudini și pentru a răspunde solicitărilor participanților la piață de a implementa în România o astfel de platformă de tranzacționare, s-au prevăzut aceiași algoritmi de corelare a ofertelor și stabilire a prețului de atribuire ca și cei propuși pentru OTC, și anume: prețul de atribuire să fie prețul ofertelor existente în piață, la corelarea cu o ofertă nou introdusă/modificată care îndeplinește condiția de compatibilitate, sau prin acceptarea directă (la click) a ofertei de sens contrar aflată la cel mai bun preț.

Ca și în propunerea de piață tip OTC, ofertele pot fi oricând modificate, introduse sau retrase, tranzacționarea se desfășoară continuu, în orarul stabilit pe parcursul unei zile și se propun aceleași mecanisme pentru ordinea de corelare: prima ofertă de cumpărare corelată este oferta de cumpărare cu prețul cel mai mare, respectiv prima ofertă de vânzare corelată este oferta de vânzare cu prețul cel mai mic, iar în cazul unor prețuri egale, se folosește criteriul momentului introducerii ofertei.

ANRE consideră că astfel se asigură un mecanism de tranzacționare continuă, care să răspundă necesităților participanților la piață, dar se păstrează și caracterul public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor prevăzut de lege.

Totodată, caracterul standardizat al contractelor asigură posibilitatea revânzării acestora și creșterea, astfel, a lichidității pe piață și a ajustării pozițiilor adoptate de participanți într-un anumit context economic.

În vederea asigurării unor condiții egale pentru cumpărători și vânzători, s-a prevăzut obligația ca în contractele standardizate să nu se includă clauze de reziliere fără plata contravalorii restului contractului sau de întrerupere a livrării fără plata unor daune la nivelul valorii restului livrărilor, evaluate la prețul pe PCCB-NC la momentul întreruperii, al produselor care ar putea să le înlocuiască. Se preconizează ca astfel să se evite situațiile în care un cumpărător/vânzător reziliază contracte încheiate la termen în cazul în care prețul nu mai corespunde noilor condiții din piață, ceea ce face ca tranzacționarea pe această piață să nu mai poată fi folosită ca instrument de hedging, adică de asigurare a unor venituri/costuri cunoscute/fixe, de către producători sau furnizori/consumatori.

3. Introducerea unui mecanism transparent și nediscriminatoriu pentru încheierea contractelor de procesare, caracterizat prin alegerea ofertei celei mai bune în urma unui calcul transparent al prețului energiei electrice ce rezultă din procesarea combustibilului.

Contractele de procesare nu pot fi încheiate decât în situații de excepție, stabilite prin hotărâre de Guvern, iar contractele de acest tip nu trebuie să conțină prevederi care să împiedice producătorii de la respectarea tuturor obligațiilor lor de pe piața de energie electrică stabilite prin legislația aplicabilă și prin licența acordată.

Participanții inițiatori nu pot fi decât deținătorii de combustibil cu licență de furnizare, identitatea lor, precum și oferta introdusă, inclusiv prețul combustibilului, fiind publice. Tot publice sunt și datele privind ofertele de răspuns, precum și rezultatul licitației.

Aceleași restricții privind modificarea datelor de ofertă prin includerea de clauze speciale în contractul propus de inițiator, sunt valabile și pentru această modalitate de tranzacționare.

4. Introducerea unui mecanism transparent și nediscriminatoriu pentru încheierea contractelor de servicii tehnologice de sistem (rezerve), conform căruia ofertele inițiatoare sunt doar cele de cumpărare, acestea incluzând și tariful maxim oferit, iar participanții respondenți trebuie să dovedească faptul că au fost calificați de CN Transelectrica SA ca având capacitatea de a livra respectivul serviciu tehnologic de sistem.

S-a prevăzut ca atribuirea să se facă la prețul fiecărei oferte de răspuns, în ordine crescătoare a acestor prețuri, până la atingerea cantității solicitate sau a tarifului maxim oferit.

Și pentru această modalitate este prevăzută asigurarea transparenței prin publicarea, atât a participantului și ofertei inițitoare, a participanților respondenți și ofertelor lor, cât și a rezultatelor licitației.